

Datum: 18.03.2025.

Broj: 02-06-1031

BROJ OPTUŽNICA ZA KORUPCIJU NAJMANJI U POSLJEDNJE ČETIRI GODINE: OSIGURATI NEZAVISNOST I SPRIJEČITI DALJE PRITISKE NA PRAVOSUĐE

Sarajevo, 18. mart 2025. godine – Pravosuđe BiH i dalje popušta pred korupcijom – presudama dominiraju uslovne kazne, istrage se obustavljaju, oslobađajuće presude su sve češće a broj osuđujućih presuda za visoku korupciju smanjen je u odnosu na prošlu godinu. Dok su u 2024. godini neka tužilaštva ostala bez ijedne podignute optužnice za krivična djela visoke korupcije, blaga kaznena politika i trend smanjenja broja optužnica potvrđuju zabrinjavajuću nespремnost institucija da se ozbiljno suprotstave korupciji.

Od 194 osuđujuće presude za korupciju skoro polovina ili 46% je sa sobom nosila uslovnu kaznu, a u 2024. godini je zabilježeno 130 pravosnažnih osuđujućih presuda za ova krivična djela, što je za skoro 8% slabiji rezultat u odnosu na 2023. godinu. Sa druge strane, sudovi u Bosni i Hercegovini su povećali broj oslobađajućih presuda za 20% u 2024. godini u odnosu na godinu ranije (26 nasuprot 31), uprkos činjenici da je prema [Indeksu percepcije korupcije \(CPI\)](#) Transparency International BiH druga najkorumpiranija zemlja u Evropi i bilježi najgori rezultat od 2012. godine.

Jedan od razloga za sve raširenije prisustvo korupcije u BiH je i kaznena politika koja, pored toga što nije dovoljno oštra, pokazuje trendove ublažavanja. Udio novčanih kazni u pravosnažnim presudama povećan sa 4,7 na 8,4% dok se za krivična djela korupcije i dalje najčešće sankcionišu uslovnim kaznama koje čine 51,5% pravosnažnih osuđujućih presuda za korupcijska krivična djela u BiH u 2024.

Podaci koje je TI BiH objavio na [Interaktivnoj mapi procesuiranja korupcije](#) pokazuju da ni tužilaštva u BiH nisu pokazala napredak kada je u pitanju borba protiv korupcije pa su tako tužilaštva u BiH u 2024. donijela 699 naredbe o nesprovođenju istrage u 2024. što je za 6,2% više u odnosu na godinu ranije, dok je smanjen broj otvorenih istraga za korupcijska krivična djela. Rezultat rada tužilaštva najbolje ilustruje podatak da je od 262 riješenih istraga u 98 slučajeva donesena naredba o obustavi istrage, odnosno, svaka treća istraga za korupcijska krivična djela završi obustavom. U prošloj godini je smanjen broj otvorenih istraga za krivična djela koja se tiču korupcije na visokom nivou za 15%, dok je **broj podignutih optužnica za korupcijska krivična djela najniži u posljednje četiri godine.**

U konkretnim primjerima posebno se ističu kantonalna tužilaštva u Posavskom kantonu, Kantonu 10, Zapadnohercegovačkom kantonu i Kantonu Goražde, te Tužilaštvo Brčko Distrikta, koja u 2024. godini nisu imala niti jednu podignutu optužnicu za krivična djela visoke korupcije. Upravo zbog toga se što prije trebaju uspostaviti uslovi za rad Podebnog odjela federalnog tužilaštva za suzbijanje korupcije, organizovanog i međukantonalnog kriminala.

TI BiH je, zajedno sa Balkanskom istraživačkom mrežom BiH proveo istraživanje stepena transparentnosti pravosudnih institucija, čiji podaci pokazuju da sudovi i tužilaštva u zakonskom roku odgovore na 40% zahtjeva za slobodan pristup informacijama koji su podnijeli građani. Institucije su,

pokazuju analize, svaki treći zahtjev građana (35%) u potpunosti ignorisale ili su donijele odluku kojom se odbija zahtjev za pristup informacijama. Sa druge strane, TI BiH je u 72,3% slučajeva dobio potpune informacije u zakonskom roku. Ove razlike sugerišu da institucije različito postupaju u odnosu na to ko podnosi zahtjev, te računaju da građani nemaju mogućnosti i motiva da pokreću žalbeni postupak i ostvare svoje zakonsko pravo na slobodan pristup informacijama.

Primijećeno je poboljšanje u određenim oblastima, pa je tako broj tužilaštava koja objavljuju kompletne optužnice na svojim stranicama povećan sa 3 u 2022. na 11 u 2023. Međutim, imajući u vidu da i dalje 45% tužilaštava kompletne optužnice ne objavljuje, te da sudovi i tužilaštva ne tretiraju zahtjeve za pristup informacijama građana na isti način, još uvijek postoji prostor za unapređenje transparentnosti pravosuđa.

Događaj je bio i prilika da se razgovara o usvajanju novog Zakona o VSTV-u, pri čemu je naglašena potreba za obezbjeđivanje garancija nezavisnosti pravosuđa od izvršne vlasti. Ponovljeni su raniji prijedlozi TI BiH za jasne kriterijume za izbor članova VSTV-a, davanje prednosti kvalifikacijama u odnosu na etničku pripadnost, sprečavanje sukob interesa kroz strožije odredbe i sankcije, te uspostavljanje efikasnih mehanizama provjere imovine koji uključuju obaveznu prijavu imovine bliskih srodnika.

Također, TI BiH od ranije zahtijeva da se definišu jasni kriteriji za imenovanje komisija koje boduju i testiraju kandidate za pravosudne funkcije, kako bi se spriječili subjektivni uticaji i manipulacije. Venecijanska komisija je u svom [Mišljenju o prednacrtu Zakona o VSTV-u](#) potvrdila mnoge preporuke TI BiH, naglašavajući potrebu da prednost treba dati kompetentnosti u odnosu na etničku pripadnost kandidata, te da se prilikom izbora na ključne pravosudne funkcije prvenstveno treba oslanjati na objektivne kriterije zasnovane na mjerljivim kompetencijama.